

CATALUNYA
GROP N.R.

J. A SACO 415
SANTIAGO DE CUBA

BUTLLETI D' INFORMACIO CATALANA

NUMERO 19

PUBLICACIÓ DEL "CATALUNYA" GROP N.R.

MAIG 10. 1941

CRONICA

PARLEM-NE de l'unitat dels catalans; d'aquest desig que no acaba de realitzar-se, malgrat que tots l'invoquem sovint, principalment, quan algun nou episodi somou l'esperit, o bé considerem la situació angoixosa de molts germans nostres, als quals els hi faria tant de profit la nostra ajuda material i espiritual alhora, amb el dols caliu de la ostra germanor. Malgrat, a més, que veiem com escassejen les obres culturals que haurien de servir-nos per a donar al món la sensació de que vivim una vida espiritual intensa, lluny de la Pàtria, amb les mateixes ànsies de superació que dintre d'ella i aprofitant l'avinentesa per universalitzar nostra cultura. Malgrat, encara, que tots diem, perquè ho sentim, que cal rectificar procediments i adreçar els nostres passos pels camins de l'èxit, que són els camins, inèdits encara, autènticament catalans. Malgrat, finalment, que veiem com es precipiten els aconteixements, sense haver fet res pràctic, talment com si no hi hagués pressa en fer el que devem fer, el que reclama el moment que vivim; unir-nos, abans que no hi siguem a temps.

¿Per qué tot aixó? Simplement, perquè el nostre esperit nacional, és molt débil. Sobre els catalans, nó violents, ben al contrari, de caràcter bla i acomodatiu, pesa com una llosa i ens priva dels moviments, tota una política de claudicacions i errors, basada en la concòrdia i en la "conllevància"; d'inqualificables esforços en fer-nos creure que no teniem destí propi, sinó que el nostre destí era el de l'Estat opressor.

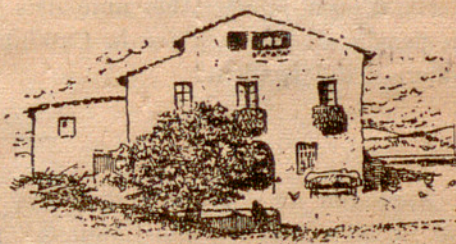
Per aixó es parla encara de fórmules i coincidències que no són altra cosa que negociacions de la nostra nacionalitat.

Diguem-ho d'una vegada. Politicament, hi han hagut, hi han i hi haurán sempre, molts punts de contacte per a una col·laboració honrada. Al capdevall, són plens d'interessos. Patriòticament, hi ha una sola coincidència i aquesta és la independència de la Pàtria. Dretes i esquerres no s'han avingut mai a Catalunya. Enlloc de cercar els punts de contacte, quants més millor, s'han barallat fins perdre el sentit nacional. Dretes i esquerres han mirat cap a Espanya i han ajudat a enfortir l'Estat que ens havia d'oprimir més encara.

Volem reproduir unes paraules del Dr. Martí i Juliá, que escauen ara, igualment que quan foren dites: "Sostenir aquesta qüestió prèvia de l'afirmació catalana no és treure a aquests partits el caràcter de generalitat i d'humanitat que tinguin, és pel contrari, afirmar-lo, donar-li un punt d'apoi i sosteniment; afirmada Catalunya, no és un de sol el punt d'apoi que es

Consejo Vasco

LONDRES, Abril 21. (Reuter).— La formación de un Consejo Nacional Vasco para continuar el trabajo del Gobierno Vasco y unirse con las democracias en la lucha contra los poderes totalitarios, ha sido anunciado por la delegación vasca en Londres. Los propósitos del Consejo son los de mantener la total libertad nacional del gobierno de Euskadi, establecido en Guernica, en octubre de 1936 y reconocimiento de este gobierno por todas las naciones.

La terra és el nom de la Pàtria, la terra catalana és la Pàtria catalana, totes les generacions ho han consagrat. La terra dels pares que guarda les despulles dels nostres morts, guardarà les nostres i les dels nostres fills, és la terra viva de les generacions que són, el pit mai assecat que nodrirà les generacions vivents, com ha nodrit les passades.

**CATALUNYA, PETITA O GRAN,
ES LA UNICA PATRIA DELS CATALANS.**

**ESPANYA NO ES LA NOSTRA
PATRIA, SINO UNA AGRUPACIO
DE VARIAS PATRIES.**

poseeix, són moltíssims. Si nosaltres neguem nostre propi ésser, on apoïarem aquestes afirmacions?"

Parlar, patriòticament, de "coincidències mínimes", de "fórmules", equival a renunciar a drets essencials irrenunciabls. Un fórmula és sempre una resultant de voluntats divergents que s'estoven i es modifiquen en un plà de transigència. Si són possibles, fins i tot aconsellables, en les discòrdies d'interessos materials, en les pugnes ordinàries de la política i en la vida dels individus, són inservibles i recusables en una qüestió de dogma patriòtic.

La unió han de fer-la els catalans nacionals. Nacionals, en el verdader sentit de la paraula: dels que creuen i volen l'independència de la Pàtria. I ha de fer-se a base d'aquest reconeixement.

Hem dit catalans nacionals i hem d'aclarir-ho, perquè com a gairebé tota la terminologia nacionalista catalana, se li ha donat a aquest mot una amplitud indeguda. Aquells catalans que no hi tenen fé en Catalunya, que el seu destí el veuen lligat a Espanya i consideren aquesta "reunió" inevitable, aquests catalans, no són nacionals ni nacionalistes. Tampoc són "nacionals" en el sentit figurat de mantenir-se equidistants de sectors i de tendències, perquè si no creuen en la missió històrica que té Catalunya com a patria independent, cauen en la pitjor de les tendències: la tendència espanyola. Si no poden superar-se patriòticament, que hi poden fer dintre una unió quina finalitat, és evident, neix per la necessitat de revaloritzar, preservar i augmentar l'esperit nacional? Si les seves ambicions queden limitades a una fórmula espanyola, quina seria la forssa d'aquest organisme d'unitat per aixecar l'esperit i afinar la sensibilitat dels catalans? I quina mena d'acció podria esperar-se d'aquest organisme d'unitat catalana que no fós una acció espanyola. Nó, la unió dels catalans, no ha d'ésser una "Alianza", ni una "Izquierda", ni un "Frente", ni una "Unión".

Ha d'ésser la veritable unió dels catalans de tots els catalans, pensin com pensin, disposats a fer la Catalunya gran, la verdadera Catalunya, la Catalunya independent!

Apaludim de debó, als socialistes catalans que han integrat el "Moviment Social d'Emancipació Catalana" perquè han comenssat per emancipar-se dels tutelatges exòtics que gravitaven sobre aquest sector apreciable de Catalunya i els feia aparéixer nó del tot catalans. L'exposició clara de la seva ideologia independentista que fan en el Manifest que reproduim en aquest mateix número, és lloable, també, perquè representa el desig d'aprofitar una experiència adquirida massa dolorosament. I els felicitem, a més, perquè es troben ara en el camí de la realitat, creant consciències autènticament catalanes (que nó altra cosa vol dir aspirar a la independència de Catalunya) per a una vertible verificació de la seva ideologia en el futur.

I a propòsit, ens permetem dir a aquests prohoms polítics de Catalunya: ex-consellers i ex-representants al Parlament Català, que radiquen en diferents indrets d'Amèrica, sords i muts a les crides i a les veus per a que s'apleguin i s'uneixin i facilitin la unió de tots els catalans, si no han aprofitat les lliçons de l'experiència. En profit d'una unió de tots els catalans, hi ha hagut la general coincidència en no retreure les faltes ni les responsabilitats que puguin correspondre a cada ú. En canvi, aquesta unió no s'acaba de verificar perquè els que tingueren alguna ascendència i podrien fer-la valer encara, no es decideixen a manifestar-se ni a contribuir, amb els seus mèrits i amb els seus prestigis, a un acoblament dels catalans ni a una rectificació patriòtica, de cara a Catalunya i a l'unitat dels catalans.

Correspondencia Rebuda

D'un entusiasta català, resident a La Unión, Rep. de El Salvador, hem rebut una patriòtica lletra de la qual copiem els següents párrafs:

"Em permeto amb tota llibertat i franquesa, exposar-vos el meu sentir, tal com faria, si podés tenir el goig de fer-ho verbalment a tots el catalans d'Amèrica.

Ens trobem en moments de màxima transcendència. La unió forma de tots els catalans es el socors que devem donar a nostra Pàtria. Catalunya tot i estenuada, concentra les seves forces per aixecar el cap, en el que pot, i ens diu als catalans de totes les Amèriques: Les vostres forces unides amb el vostre seny encara em poden salvar. Si nosaltres ens sentim fills de Catalunya, del que tant ens hem vantat, hem presumit i pregonat, per honor, deure i dignitat, cuitem tots a aixecar la nostra Mare. Deixem-nos de versos, poesies i cançons; reflexionem: jamai hem portat un dol tan intens ni hem sigut tan cruelment avergonyits, hem de multiplicar el nostre esforç que sobrepassi el nivell de l'aixafada. No és hora que, ni aquell ni aquest, tinguin que lluir les seves facultats, tots portem el mateix nom: Català i prou. Totes les forces es tenen que amasar en una sola i a la taula de la pau aquest forsa té de portar l'empenta i el coratge de tot el Poble, tan i tan villanament ofés. Sols així reconquerirem la llibertat de Catalunya.

L'Assamblea de Delegats de totes les entitas catalanes d'Amèrica, és de rigurosa necessitat i imminent. Un Govern Català, reconegut i sostingut dignament per tots, amb la seva representació allí on estan les dels altres pobles caiguts també.

No hem d'acceptar altra cosa, que se'ns faci justícia i aquesta nosaltres l'havem de reclamar i exigir; no hem d'admetre res per conveniència d'altres, ni havem de contraure deutes de cap naturalesa; el que logrem, tenim que obtindre-ho per l'esforç propi i sols així serem dignes i respectats.

Ja us haureu donat compte de que

aquest tros de borbó ha adoptat el títol de comte de Barcelona i que aixó es una amensana a Catalunya, el nostre Govern te que estar llest i alerta a temps puix es per a que es consideri de molta trascendència.

Als catalans de les Américas ens toca la tasca de salvar la nostra Pàtria. A Catalunya, les esquerres i les dretes varen malmetre el sentiment del poble; tant i tant varen estirar els dos bándols que la fibra es va rompre.

De qué ens ha servit tenir tants grans homes en tots els rams del saber, d'haver produït obres d'aquelles que el món en dona una cada cent anys, de tenir una joia com la Fundació Bernet Metge, si tot ha caigut a un estímbat; i qué en fem d'una ma d'obra que s'imposa al món, si les dretes no la colren i les esquerres la fan servir per destruir i després tots tenen que fugir? on és el seny catalá? Deven unir-nos tots 'per salvar la Pàtria'.

MUSICA CATALANA: Editats per la casa DECCA, ha estat posat a la venda l'Album de 4 discs, d'obres originals de Victor Granados. Els discs, són els següents:

DIA HUMORISTIC (Rondalla Catalana).

ELS AMORS DE CARMETA (Romanza).

LA PRIMERA LLISSO DE DANSA CATALUNYA (Sardana).

LA CASETA BLANCA

ELS TRES TAMBORS (Marxa).

EL NADAL DELS NENS

MARIANETA (Sardana).

L'interpretació a càrrec del **TRIO GRANADOS**. Violi (Galindo), Violoncel (Granados), Piano (De la Torre).

Aquest Album, no deuria de faltar a la llar de cap catalá. Preguem a tots els nostres compatriotes s'interessin per adquirir-lo a l'Agent DECCA, de la seva residència.

Un Manifest dels Socialistes Catalans

Es tracta del que ha publicat un grup de catalans, organitzats a Mèxic, sota el nom de "Moviment Social d'Emancipació Catalana". L'integren bona part d'elements dissidents del Partit Socialista Unificat de Catalunya i el "Moviment" vol ésser, jutjant pel text del Manifest, un partit socialista autènticament catalá, contrari a tota mena d'ingerència estranya, profundament democràtic i pel que toca a la qüestió catalana, separatista.

Sentim que la limitada extensió del nostre "Butlletí", ens impideixi de reproduir-lo íntegrament. Ccpiarem però, alló que creiem, més important.

"Les doloroses vicissituds polítiques que ha hagut de suportar la nostra terra; les múltiples experiències que han fet els catalans en l'ordre de llurs reivindicacions nacionals; l'estrall terrible de la guerra i, finalment, la dura etapa actual, que condemna a l'exili una part del poble i subjecta l'altra a la més infame de les tiranies, són fets que obliguen a emprendre una immediata rectificació de conducta, de mètodes de treball i de procediments de lluita. La imposen, també, en el terreny social, les repetides contrarietats experimentades per la classe treballadora que ha vist com els seus instruments de combat perdien eficàcia i es desnaturalitzaven, degut a la constant intromissió de la burocràcia governativa, i de les organitzacions socials i polítiques espanyoles, en la cosa pública catalana.

Pensant en el futur de Catalunya, i ben conscients del deure que pertoca a cadascú en aquesta hora, iniciem avui un moviment que es proposa coordinar les activitats polítiques i socials que la dispersió fa ineficaces, i encarrilar l'esfors de tots aquells treballadors catalans que, havent abandonat llurs antigues disciplines sindicals i de partit, cuiten a integrar-se, amb entusiasme, a una disciplina nova, totalment neta de dogmes i de mites, basada en una autèntica i efectiva democràcia interna, independent i, per tant, deslligada, en absolut, de les actuals organitzacions obreres internacionals, desprestigiades arreu i esdevingudes estranyes a la consciència, a la mentalitat i als interessos de les masses laborioses de Catalunya."

Com a catalans tenim un propòsit essencial: alliberar Catalunya de la seva llarga subjecció a l'Estat Espanyol. La incapacitat d'aquest per a comprendre Catalunya, ha estat sempre tan evident que no cal pensar en cap nova provatura d'entesa. Es tracta d'una incomprensió absoluta, en la qual han coincidit, coincideixen, i és de creure que coincidiran en el futur, tots els governants espanyols, qualsevolga que sigui llur ideologia i llur bandera de partit. L'experiència demostra que les aspiracions de Catalunya mai no seran realitzables pel camí de les conferències i els pactes amb el Poder Central d'Espanya, mentre aquest conservi, enfront d'aquella, la seva posició de privilegi.

Es urgent doncs, de situar la qüestió catalana en un pla europeu, fins i tot, universal. El nostre plet no és espanyol ni anti-espanyol sinó de plena personalitat nacional. El marc de la seva solució es Europa, i el dret a l'existència lliure de Catalunya, mai no podrà ésser una gràcia d'Espanya, sinó una exigència de justícia universal.

Nosaltres creiem, per consegüent que, com a treballadors, hem d'enfortir la nostra catalanitat per tal que ens sigui possible passar de la consciència a l'acció. Cal comprendre que l'emncipació de classe només ens serà possible d'aconseguir-la en una Catalunya mestressa de la seva voluntat i dels seus destins. I aixó planteja una necessitat immediata: entenem que ens manca una organització autènticament catalana i que és urgent de crear-la. Els fets demostren que cal malfir-se d'aquells partits, o d'aquells sindicats, que dient-se catalans, se someten a la tutela, més o menys fraternal, d'uns altres partits o sindicats de direcció espanyola. Aquesta mena d'organitzacions ja fa temps que no ens representen.

Aspirem, com ja hem dit, a treballar incansablement per la independèn-

cia de Catalunya. Així ens farem dignes dels admirables Companys que, dins de casa nostra, conspiren contra el règim franquista i el sabotegen.

La nostra ambició.— Lluitem per la llibertat de Catalunya i l'emancipació dels treballadors.

Objectiu immediat.— El nostre objectiu immediat és l'enderrocament del franquisme, opressor de Catalunya, o de qualsevol altre règim, monàrquic, republicà o socialista, que s'oposi a les nostres llibertats.

Tàctica i doctrina davant d'Espanya.— Creiem però, que l'alliberament de Catalunya no serà realitzable si no existeix abans, una perfecta unificació d'esforços, decidida voluntàriament pels sectors polítics i organitzacions obreres que s'avinguin a un programa mínim de coincidències, elaborat de cara a la consecució d'aquell objectiu fonamental. Entenem que la constitució d'aquesta aliansa haurà de comportar, d'una manera automàtica, l'anul·lament de tota mena de compromís, entesa o pacte, que qualsevol dels sectors integrants hagués establert, abans, amb les organitzacions representatives de la política espanyola. I entenem, també, que, un cop creada l'aliança catalana, només ella, actuant com a tal, podrà pactar, si arriba l'hora, amb els representants de les altres nacionalitats peninsulars, els quals hauran de reconèixer, previament, la personalitat nacional de Catalunya i el dret indiscutible d'aquest país a disposar lliurement dels seus destins, qualsevolga que sigui el règim que adopti l'Estat Espanyol.

Una Catalunya Gran.— Pensant en la futura estructuració de la Nació Catalana, aspirem a l'agrupament de tots aquells pobles que tenen característiques comunes de llengua i de cultura, afinitats psicològiques i unitat geogràfica i econòmica. La Catalunya estricta d'avui, les Illes Balears, València i algunes terres, ben definides per la llengua, situades a la zona oriental d'Aragó, formarien, estretament i cordialment unides, la Gran Catalunya de demà, a la qual caldria afegir encara, els territoris d'ascendència catalana sotmesos, etualment, al domini de Fransa. Defensem aquesta concepció de la Pàtria i ens fem el deure de treballar, amb entusiasme, pel desvetllament de la consciència nacional dels obrers i els camperols d'aquells pobles germans.

Signen el Manifest: Per Mèxic, M. Serra Pàmies, Miquel Ferrer, F. Barjau, J. Camps, A. Estivill, H. Gall, J. Gilabert, P. Matalonga, Joan Pié, A. Tona, Victor Colomer, E. Rovira-Bori i J. Areny.— Per la Rep. Argentina: M. Serra i Moret.— Per la Rep. Dominicana: M. Martinez Cuenca, Alvar Carta, P. Duran Vernet, P. Gausachs, J. Jardí, J. Sales.

EL BUTLLETÍ D'INFORMACIÓ CATALANA, aspira a ésser un lligam entre tots els catalans. El servim gratuïtament a tot català que el sol·liciti i a aquells altres les adreces dels quals ens siguin facilitades.

Els qui estiguin d'acord amb la nostra obra patriòtica i vulguin ajudar-nos al seu sosteniment i a la seva creixent expansió, poden fer-ho, retallant i enviant-nos el següent cupó:

En.....

Resident a.....

Professió.....

País.....

contribueix al sosteniment del BUTLLETÍ D'INFORMACIÓ CATALANA, del CATALUNYA GRUP N. R., de Santiago

de Cuba, amb la quantitat de:.....

HAVANA, Cuba.— La Colònia catalana, va celebrar dignament la diada de San Jordi.

A l'Ermita de Montserrat, organitzada per la Societat de Beneficència de Naturals de Catalunya, tingué lloc, a les deu del matí, una missa solemne a honor del Patró de Catalunya. Va oficiar el R. P. Lluís Caja, assistit pels RR. PP. Joan Capdevila i Joan Franquesa, de les Comunitats de les Escoles Pies de l'Havana i Guanabacoa, respectivament. El sermó, estigué a càrrec de l'illustre orador sagrat. R. P. Doctor Julià Centelles, rector de les Escoles Pies de S. Rafael. El "Pomell Cantaire," dirigit pel mestre Josep López-Franch, amb acompanyament d'orquestra i harmonium, va cantar la missa en si bemol, del mestre Bolazzo. Mentre l'ofertori l'orquestra eexecutà "Lilaiana" del mestre Josep López-Franch. En acabar-se la missa, el "Pomell" va cantar el "Virolai". Gantils damiselles oferien, a l'entrada, la tradicional "Rosa d'Abril" i medalles de la Verge. Des de les deu del matí fins al migdia, en l'esplanada de l'ermita, es radiaren Sardanes i cançons catalanes.

El CENTRE CATALA, al vespre, va celebrar un magnífic Ball, amenitzat per una orquestra de renom. L'esmentada Entitat, está desenrotllant una magnífica obra cultural, celebrant, setmanalment, una conferència, cada una d'elles a càrrec de diferents conferencistes catalans, sobre les diverses aplicacions intel·lectuals. Aiximateix va commemorar el 14 d'Abril la proclamació de la República Catalana, havent-se pronunciat patriòtics discursos i també En Josep Canudes, Cap de l'Aviació de Catalunya, va pronunciar una conferència sobre "L'aviació catalana abans i durant la guerra espanyola".

MEXIC.— Els catalans de Mèxic varen commemorar el diumenge dia 13 d'Abril, la proclamació de la República Catalana. Al migdia hi va haver un dinar de germanor i a la nit una ballada de Sardanes. Aiximateix, com-

CATALANES

20 DE MAIG

memoraren el 27 del mateix mes, la diada de San Jordi. Sabem que tenen en preparació un acte solemne d'homenatge a la llengua catalana.

SANTIAGO DE XILE.— El CENTRE CATALA, va celebrar el dia 9 de mars passat, Assamblea General Ordinària de Socis, i d'acord amb els resultats de la mateixa, varen resultar elegits, pels càrrecs del nou Consell Directiu i pel període 1941-1942, els següents: Sr. Antoni Pi C., President; Sr. Joan Juanet, Vice-President; Sr. Joan Garcia Giró, Secretari; Sr. Antoni Blàvia, Vice-Secretari; Sr. Josep Feyto, Tresorer; Sr. Josep Millán, Bibliotecari i Vocals, els Srs. Josep Salamó, Narcís Gallofré, Albí Giralt, Celestí Molins, Manuel Pujadas i Frederic Gili.

RADIO MAGAZINE, de la capital xilena, va radiar el dia 11 de mars, una audició de Sardanes, amb la transmissió de les següents: La Santa Espina, Per tu ploro, La Processó de San Bartomeu, L'Ampurdá, El Cavaller Enamorat i Juny. La transmissió va afectar-se per l'estació CB.138 Radio Estación El Mercurio, de 9 a 9.30 p.m.

BUENOS AIRES, Argentina.— Hem rebut el número 43, de 'Mutualismo', Butlletí Oficial de l'Associació Catalana de Socors Mutus "Montepio de Montserrat", contenint la Memòria i Balans de l'esmentada Entitat, fundada l'any 1857, del progrés de la qual, en donen testimoni les xifres compartives de socis hagut des de la seva fundació.

El CENTRE CATALA, va inaugurar el 19 d'Abril la Temporada Teatral, amb la tragicomèdia en tres actes d'Amichatis i Mántua: "Baixant de la Font del Gat o La Marieta de l'ull viu".

Hem rebut els números 120 al 123, corresponents a Gener i Febrer de NOTICIARI CATALA, de Santiago de Xile, que dirigeix el compatriota Frederic Margarit P., amb material informatiu de gran interès.

Dintre d'aquest mes, es commemora una d'aquelles dates que són d'un goig immens, de record inesborrable en la història de la humanitat, perquè assenyalen una fita en les lluites dels pobles per l'obtenció de la seva llibertat.

El 20 de Maig de 1902, sorgí a la vida lliure, la República Cubana. Aquell dia, un poble que havia lluitat amb braó per al reconqueriment dels seus drets a viure la vida plena de sa personalitat; que havia sapigut foragitar d'aquesta terra, seva, a l'opressor que la petjava indegudament; que havia sapigut treure's del damunt seu, el grilló de l'esclavatge a que el tenia sotmés el despotisme dels dominadors; aquell dia, un poble digne, neixia a la vida de la civilització i es presentava davant el món, a fer patenta la raó de la seva existència com a poble lliure i sobirà.

El poble cubà, després de llargues revolucions que culminaren en el triomf de les seves justes aspiracions, es presentava, ple de goig i satisfacció, amb el seu ardiment de poble jove, a fer costat als demés pobles que formaven el concert de Pobles lliures, a l'hora en que ell comensava a gaudir de la seva llibertat.

El poble cubà, ha demostrat com era justa la seva aspiració. El poble cubà, redressant-se de manera magnífica, ha deixat conèixer, el que per fer un poble quan es governa per sí mateix, mostrant al món el progrés realitzat en els anys que porta de vida i que el coloquen en lloc preferent entre les Repúbliques d'aquest Continent, i ens ha dit a nosaltres, catalans, ha dit a la civilització present, tot el que representa la dominació d'un poble per altre que, amb el seu despòtic governament, no fa mes que esclavitzar-lo, explotar-lo i retardar el seu progrés i la seva civilització.

Per això nosaltres, que, com els cubans d'aquelles passades èpoques, venim sostenint la lluita per a la plena lliberació del poble català, no podem menys, en arribar la data que significa el triomf de la gesta heròica del poble cubà, que fer vots per a que, per sempre més, la República Cubana, el poble de Cuba tot, pugui gaudir, a plena satisfacció, de tots els drets i totes les llibertats que pertanyen als pobles més lliures del món, ja que, amb la sang dels seus fills, vessada a dolls per les esquerpes muntanyes cubanes, sapigü é guanyarse-les.

En commemorar-la ara, en aquests moments que la petja dels bàrbres trepitja les llibertats dels pobles d'Europa, als quals enderroca i fa a miques sota monstruosos pilots d'acer; en recordar-la, a aquestes hores, quan veiem com, un rera l'altre, cauen vensuts per la metralla, pulveritzats per les bombes destructives dels avions i tancs, aquells pobles que no havien comés altre pecat que el voler viure la seva vida de pobles dignes i lliures, nosaltres, en fer vots per l'eterna llibertat del poble cubà, fem constar la nostra més viril protesta contra l'esclavatge a que són sotmesos les nacionalitats del vell continent europeu, fem vots pel triomf de la causa de la llibertat i ens adreem a tots els catalans, siguin on siguin, per a dir-los: Fills de Catalunya, si us sentiu dignes d'ésser ciutadans d'un poble lliure, acobleu-vos tots a la una, deixeu de banda vostres ideologies polítiques, socials i religioses i formeu un bloc, fort i potent, que ens porti a la lluita heròica i sagrada, que faci de Catalunya el poble digne i gran que inspiro el respecte i consideració de tots els pobles lliures de la terra.

Catalans: Unim-nos tots, per a la més prompta instauració de la República Catalana!

RENASCUDA

La illa formosa, la illa de la naturalesa luxuriant, la illa que, amb el posat mndrós dels tròpics, allargassada del portal del golf de Mèxic fins al pas del Vent, havia vist passar centúries sense que altres terrabastalls humans que les invasions i les lluites de les races aborígens de l'Amèrica la inquietessin.

Ni les aigües del golf mexicà, ni la quasi sempre remoguda mar Caribe, ni la imponent mar Gran, no havien estat solcades per altres embarcacions que les primitives dels naturals de Cuba i dels **apelaches** del terror nord-americà. La corpenedora harmonia de vida i lli bertat de la natura no havia pas estat trencada. Els homes de color de coure, sapats, i robustos, vivien a pler en aquell clima humit i calent, en aquell clima dels grops tempestuosos, curts i violents, en aquell terror d'aiguamolls i planúries, en el sí d'aquella vegetació ufanosa, atapeida, de colors brillants, d'arbres gegantins, com a empresonats en la xarxa revinguda de línies, bejocs i clúsies que fan impenetrable la boscúria; aquells homenassos rogenes veien cada dia eixir el Sol, que és vida i símbol de llibertat, sense sospitar que allà al llevant, per damunt de l'aigua blava que deslliurava a diària l'astre vivificador, havien un jorn d'acostar-se a la illa uns homes blancs que, tot parlant-los d'amor i germanor, els reblarien les cadenes d'esclavatge i els xuclarien la vida fins a gairebé anorrear la rassa.

A darrerries del segle XV, un home genial descobrí un món, i un poble sense entranyes l'esclavitzá. ¡Oh, els homes blancs coberts de ferro, de la rassa hidalga i valenta, botxins dels homes nus! Oh, la rassa de cavallers i nobles que agarrotá amb cadenes d'opressió i tirania els pobles americans i amb cadenes de ferro el bon navegant que havia engrandit el món! Oh, els generosos desinteressats detentors d'alló d'altri, valents amb els febles, superiors amb els humils, cues de terra amb els forts, idealistes de paraula, sensualistes en la realitat, avorridors de la innoblesa de treballar! Oh, els pobles creients i defensors de la

Escaient-se en aquest men el XXXIX aniversari de la independència de Cuba, aprofitem aquesta avinentesa per a reproduir un article a ella dedicat, del Dr. Martí i Juliá.

fe. Caims collectius d'Amèrica! Aquella fou la gentada blanca que de llevant, seguint el camí del Sol, aná a Amèrica per tal de satisfer totes les maldats que mouen les races inferiors: degradació, vessament de sang, luxúria....

Cuba fou esclavitzada, la rassa indígena destruïda. Als comensaments del segle XVI, ja quasi no en quedaven, dels veritables amos i senyors de la illa. El terror cubá estava xop de suor i de sang de víctimes. Els homes blancs necessitaven l'esclau, al béstia humana, per arrabassar les riuageses del terror; de la rassa sapada i robusta no en quedava més que les ossades, colgades amorosament per la terra pàtria; els homes negres els substituïren. A l'home blanc no podia mancar li la màquina vivent, l'aparell humá, extractor de la riquesa americana. La vida restá esclavitzada pels homes de la rassa espiritual, nobilíssims cavallers que a Amèrica i a la Cort de les Espanyes es barallaven com émuls de Monipodi que eren, per usdefruitar la inhumana i vergonyosa explotació de l'Amèrica.

Desapareguts els indígenes, que no van ésser anorreats sense abans haver-se rebel·lat contra la tirania dels opressors, els americans, nou producte de

la nacionalització que realitzá la naturalesa, han treballat quatre centúries per assolir la llur vida lliure. Dins els motllos nacionals de la naturalesa s'han barrejat les sangs indígenes, que ja portaven d'aborígens, amb les dels conqueridors i amb les dels esclaus negres; la nacionalitat natural, indestructible per l'home, ha anat formant de bell nou la nacionalitat humana, social, i tant bon punt aquesta ha estat potent i prou nacionalitzada per a existir, ha trencat lligams i ha imposat la vida lliure. La vida cubana, occida pels opressors ha renascut fecunda per la nacionalitat natural en les sangs dels blancs opressors i de la rassa negra esclava I ara, després de quatre centúries de vida esclava, el Sol, en eixir cada matí del fons de la mar Gran i il·luminar el pic Turquino, besa la testa, avui pura, d'un poble lliure.

Tot passa! La llibertat és la vida i és la normalitat de la naturalesa. La tirania, l'esclavatge, l'opressió, són un accident de la vida que no té durada, perquè sols és verament perdurable la llibertat, la qual, fins en els períodes d'opressió, és vivent en l'esperit dels homes. Collectivament, políticament, hi ha pobles oprimits, pobles, sense vida lliure; més l'home, la personalitat nacional de l'individu, no hi ha pas forces humanes que l'anorreïn. La geografia política no és pas la geografia natural; sols aquesta és perdurable.

Per aixó, són ridícules les races que no conceben la realitat i tenen la pensa delirant i els sentiments atávics. Perquè són un instant opressors, creuen que el món s'ha aturat i que el present és etern. Colom enderrocá les columnes d'Hércules, i la rassa inferior que el seguí reblá amb grillons d'opressió la vida dels pobles americans; han passat quatre centúries, i els pobles d'Amèrica han esmicolat les cadenes i han renascut lliures, ensems que el poble opressor, el poble de Castella, per ell tot sol, ha tornat a bastir les columnes d'Hércules, i ha escrit, per sempre més, el **Non Plus Ultra**, amb lletres més grosses que mai.

DR. MARTI I JULIA.

L'AMENASSA ES COMPLEIX

Ja de molt jovenets, amb feines frisàvem els deu anys, que en nostres cors niuava un desig immens de veure a nostra Catalunya lliure i nostra ànima s'estremia de dignitat i sofriment quan més ens adonàvem de l'esclavatge a que estava sotmés el nostre poble. Havíem begut en bones fonts. Les lectures dels nostres poetes patriòtics als quals mai agraiem prou el bé que ens feren; la impressió que en nosaltres causaven els discursos o parlaments dels que laboraven pel renaixement de la personalitat catalana; les prédiques d'aquell diari que, tant de bo, el poguéssim tenir avui, Catalunya, d'aquella "Renaixensa" que tan bona tasca realitzà conduïda pel patriota Aldavert, foren, junta-ment amb l'esperit que ja en nosaltres despuntava de no admetre cap injustícia i rebel·lar-nos contra tot atropell, els que forjaren la nostra consciència de catalans dignes i conscients del seus deures amb la Pàtria esclavitzada.

Mai s'han esborrat de nostra pensa, on hi quedaren clavades per sempre més, les virils paraules amb que acabava aquell superb arlament que pronuncià des de la Presidència dels Jocs Florals, que foren el primer camí de la resurrecció de l'ànima de Catalunya, aquell patriota íntegre i irreductible, aquell escriptor magnífic i vibrant poeta, el gran Angel Guimerà, que deia: Ah! senyors de Madrid, que la paciència de Catalunya s'acaba! Apaguen aquesta llàntia, sinó el món s'enfonsarà! I així amb nostra ànima pugnante per acabar son sofriment, en veure a nostra terra sotmesa, amb nostre cor glatint per a que arribés el jorn en que, ja romputs els grillons que l'aferraven a Madrid, anàrem creixent, esperant que Catalunya "acabés la seva paciència" i espolsant l'ensopiment que l'aplanava i feia que pacientment aguantés les fiblades de les xurriaques que damunt d'ella feien petar continuament sos opressors, es redrecés amb dignitat i amb energia, per a sorgir, gran i potent, a la vida de poble lliure que te dret a gaudir.

Més, els anys han passat per sobre

de nosaltres i nosaltres hem sostingut sempre que no devíem esperar res favorable per a Catalunya, de la gent de Madrid. Amb aquest convenciment hem vingut lluitant sempre al costat dels homes que, més vells o més joves que nosaltres, sabien també que la lluita de Catalunya no devia d'ésser amb vistes a Madrid, sinó que devia ésser, única i exclusivament, de cara a Catalunya i per a llibertar a Catalunya. El nostre lema era aquell que devia d'ésser el de tots els catalans, com digué el Mestre Martí i Julià: "Catalunya, Catalunya i Catalunya", però que, dissortadament, per al nostre poble, no ha estat pas així, fins ara. Hem sigut molt pocs els que, amb consciència plena del nostre deure de catalans, de ciutadans de Catalunya, hem sostingut la doctrina magnífica del "tot o res", perquè estàvem, més que convensuts que, fossin quins fossin, es diguessin com es diguessin, els que manessin a Madrid, mai la nostra terra obtindria d'ells, nó ja la reconquesta dels seus drets i llibertats, sinó que ni tan sols el respecte i la consideració que es mereixen els fills d'un poble que, per damunt de tot, sap fer resplendir la justícia de les seves justes aspiracions.

La política equivocada de submissió a Madrid que han seguit els diferents partits que, dient-se catalanistes, han vingut succeïnt-se en la direcció dels assumptes catalans d'uns quants anys a aquesta part, ha sigut de resultats funestos per a Catalunya. L'empenta que havia pres el moviment catalanista, en els bons temps de l'actuació ferma i honrada de la gloriosa UNIO CATALANISTA, fou deturada i descarrilada pels vividors de la política catalana que menaren el poble català, massa poruc i confiat, cap a la degradació més humiliant, a un servilisme abjecte i a la política de submissió als partits polítics madrilenys, en comptes de conduir-lo cap a la lluita per la seva dignificació.

El resultat de les conveniències dels homes que es deien dirigents de Catalunya, l'estem palpant avui. El que sofreix el nostre poble, el que està passant a la nostra terra, no ho ha-

viem passat mai pitjor. Ja es consideraran satisfets tots aquells senyors, de dretes i esquerres, capdavaners de la política espanyola a Catalunya, de la seva obra, en veure com enlloc de forgitar de nostra terra als seus opressors eternals, han instaurat en ella als déspotas que lluiten, avui, per enfonsar-la a la més baixa degradació moral i econòmica.

Ah! senyors de Madrid que la paciència de Catalunya s'acaba! Nosaltres que sempre havíem confiat en el redressament del nostre poble, creiem avui que potser és arribat el moment que els catalans ja han acabat la paciència i es disposin a la lluita heròica que haurà de retornar-los a la condició de ciutadans d'un poble digne. Ens fa creure en aquesta resolució del nostre poble, la forta corrent d'unió que es fa sentir per tot arreu on hi ha entitats i nuclis de catalans. Entre les moltes manifestacions que conèixem, una de les que ens ha portat una immensa confortació a nostra ànima i una ferma esperansa en l'avenir del nostre poble, és la que acaba de fer, el "Moviment Social d'Emanipació Catalana" en son Manifest adreçat a "tots els treballadors catalans dispersos pel món i a tots els obrers i camperols de Catalunya". Tot ell curull de sana doctrina, tot ell rublert de ver amor a Catalunya, constitueix una de les més formidables proclamacions del dret de Catalunya i una de les més convincents declaracions de que ja "la paciència de Catalunya, s'acaba".

No ens entretindrem en fer referència del que diuen els representants del moviment social català que en altra banda d'aquest Butlletí, es reproduceix la part essencial del contingut del formidable Manifest. Empró, si volem fer constar la nostra satisfacció immensa en contemplar el redressament del nostre poble, quan sentim que ens diuen: "Com a catalans tenim un propòsit essencial: alliberar Catalunya de la seva llarga submissió a l'Estat espanyol". I quan afirmen, "Ningú, però, no aporta la seva activitat anterior com a mèrit, sinó com a experiència". Volem creure, creiem en la sinceritat de tan nobles manifesta-

cions perquè entenem que aquest és el camí més viable per a que poguem unir-nos, ajuntar-nos, ben fortament, tots els catalans que sabem que l'únic que pot salvar a Catalunya, és el rompiment immediat de tot lligam amb Madrid i la resolució, fermissima, de trencar les cadenes que, per tants anys, han engrillonat a Catalunya i amb ella a tot el poble català.

Ens és precís dir, puix seriem injustos sinó ho confesséssim, la immensa satisfacció que ens ha produït la lectura d'unes declaracions tan rotundes i sinceres, com les que fan els organitzadors del "Moviment Social d'Emanipació Catalana", puix elles són, fins ara, les que més valentament han sigut escampades en demanda de la unificació de tots els catalans que són la font de vida del nostre poble. Es hora ja que els treballadors i camperols

catalans, es donguin compte del que és Catalunya i del que per a ells significa, ésser catalans. Es hora ja que defugin tota direcció dels de fora, vingui d'on vingui, i s'adonin de que el treballador català, és prou intel·ligent i apte per a dirigir-se per sí mateix i seguir, no els viaranys perdedors, sinó el camí recte i dreturer que, dintre de Catalunya, els ha de portar a disfrutar de tots els drets que els hi pertoquen i a viure una vida de plena dignitat i de respecte.

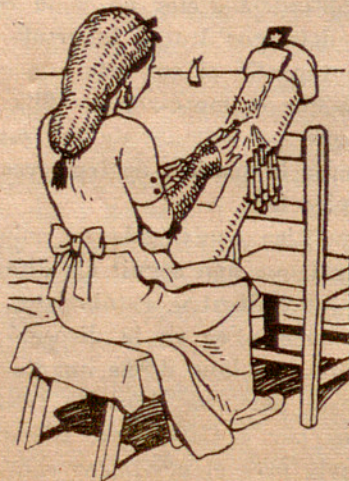
Només una República Catalana independent pot satisfer les ànsies del poble català. Només amb ella, Catalunya, coneixerà la cultura, la justícia, la pau.

Nosaltres ens sentim corpresos i plens de goig, en veure com va desvetllant el nostre poble i com va convertint-se en fet positiu, aquella patriòtica amenaça que, anys enrera, els feia als "senyors de Madrid", el gran patriota Guimerà quan els avisava que "la paciència de Catalunya s'acaba". Catalans, ha arribat el moment que "el món s'enfonsi". Perquè espereu dones, sumar-vos a les legions que lluiten per a salvar Catalunya? Adheriu-vos a les crides que nosaltres us hem fet, a les que altres entitats us han adreçat i a la que ara us adressen els patriotes que signen el vibrant Manifest, als treballadors i camperols de Catalunya. A rengles tothom, i a fer el que devem fer tots junts, el que és patrimoni de tots, la Pàtria independent, la REPUBLICA CATALANA!

...Després d'aquells engrescaments deliciosos dels nostres avis en les bullangues vuitcentistes, d'esquena a la història i a la conveniència de la Pàtria; després de l'inútil festeig dels regionalistes amb la monarquia; després d'aquell altre, no menys inútil, dels "federables" amb la república i després del darrer flirt tràgic dels "proletaris" amb la vermellor, tot plegat coronat pel, més recent, torturat idil·li de la nostra plutocràcia amb el franquisme, hom ha arribat a la conclusió, objectiva i contundent de que totes les fórmules possibles de concòrdia han, igualment, fallat, puix que els fets han demostrat que no hi ha cap règim espanyol al qual es pugui atorgar el més petit crèdit de confiança. Avui no tant sols hem de desitjar la independència de Catalunya per simple esperit de llibertat —que ja es molt— sinó per interès de tranquil·litat individual i col·lectiva. L'anar una ltra vegada junts amb Espanya significaria el no acabar mai. I evidenciaria l'existència d'un mesellisme incapàs d'aprofitar cap experiència.

Els camins per aconseguir l'objectiu final dels catalans —avui tots separa-

tistes de sentiment —són difícils. Ja ho sabem, però no són impossibles. Cal que ens hi llancem amb esforços i

L'oportunisme i la transigència no compleixen el fi de fer renéixer la nacionalitat catalana. La intransigència reconstruirà Catalunya, fent-li reviure l'esperit dels seus temps venturosos adaptat a l'estat de la civilització moderna. El catalanisme transigent i utilitari, no segueix la via catalana veritable, sinó la d'aquells que, de transacció en transacció, esborraren del nostre poble la consciència nacional i portaren la Pàtria a la decadència.

DR. MARTI I JULIA.

tenacitat i, sobre tot, cal que ningú es deixi seduir per la relativa tranquil·litat que proporciona un punt transitòri. I si algú s'hi atura, cal que els altres l'impulsin, de grat o per força. Hem d'ésser intransigents amb l'enemic, però també ho hem d'ésser —encara més— amb nosaltres mateixos puix que de no ésser així, podríem malograr les mes belles perspectives.

Ara ha arribat el moment adequat per tal de donar un gran pas ferm i segur. Ara que els catalans, sense distinció de tendències socials sofrim tots el pes de l'opressió espanyola, ara que es descobreixen, amb tota la nuesa, els vincles de la rassa i el dolor comú ens fa sentir més germans, és més eficaç que no mai de reeixir en que els fills de Catalunya, formin la unió indestructible a la qual els separatistes de sentiment i de doctrina hi aportem amb la nostra fe, la nostra bandera. I també hi aportem la seguretat de no permetre que els grimpadors i els aprofitadors de les glòries alienes puguin entrebancar-la ni fer-ne article de comerç.

BUTILETI D'ESTAT CATALA
Núm. 12, del 331 de Mars de 1940.